«Ἐὰν μὲ ἤκουεν ὁ Ἀνδρέας»
εἶπεν ὁ Γ. Παπανδρέου τὸ 1967
«δὲν θὰ ἐπήρχετο ἡ 21η Ἀπριλίου»

ΑΝΑΓΚΗ ΕΘΝΙΚΗ ΚΑΙ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΗ ΝΑ ΥΠΕΡΨΗΦΙΣΘΗ ΤΩΡΑ Η Ε.ΔΗ.Κ.

Συνέντευξις τοῦ κ. Γεωργίου Παπαγιαβῆ

Η ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΙΣ τοῦ πρώην ὑφυπουργοῦ κ. Γεωργίου Παπαγιαβῆ στὴν «ΗΜΕΡΑ» ἔχει ὡς ἀκολούθως:

ΕΡΩΤΗΣΙΣ: Κύριε Παπαγιαβῆ, ἐχαρακτηρίσατε, στὸ ἄρθρον σας τῆς 25ης Ὀκτωβρίου, ὡς ἀνάγκη ἐθνικὴ καὶ δημοκρατικὴ τὴν ὑπερψήφιση τῶν συνδυασμῶν τῆς Ἑνώσεως Δημοκρατικοῦ Κέντρου καὶ τὸν παραμερισμὸ τῶν ἄλλων κομμάτων τῆς ἀντιπολιτεύσεως, μὲ τὸ ἐπιχείρημα ὅτι κάθε ψῆφος σ' αὐτὰ θὰ κατέληγε ὑπὲρ τῆς κυβερνήσεως. Θέλετε νὰ ἐξηγήσετε τὴν ἄποψή σας αὐτή;

ΑΠΑΝΤΗΣΙΣ: Εὐχαρίστως. Ἡ ἄποψις αὐτὴ πηγάζει ἀπὸ ἕναν διαχωρισμὸ τῶν κομμάτων σὲ «κόμματα ἐξουσίας» καὶ «κόμματα διαμαρτυρίας». Θὰ ἔλεγα ὅτι τὰ «κόμματα διαμαρτυρίας» μποροῦν νὰ ὀνομασθοῦν καὶ «κόμματα στατιστικῆς», διότι στελέχουν ὑποψηφίους χωρὶς καμμίαν ἀπολύτως ἐλπίδα ἐκλογῆς βουλευτοῦ, στὶς περισσότερες περιπτώσεις, ἁπλῶς καὶ μόνον γιὰ νὰ μετρήσουν πόσους ὀπαδοὺς ἔχουν.

Αὐτὴν τὴν πραγματικότητα, ὅλοι τὴν βλέπουν, ἀλλὰ δὲν ἀναλαμβάνονται ὅλοι τί συνέπειες ἔχει εἰς βάρος τῆς ὁμαλῆς καὶ προοδευτικῆς, ἐξελίξεως τῶν πολιτικῶν πραγμάτων στὴ χώρα μας. Στὴν οὐσία γίνεται μία διαστρέβλωσις καὶ μία προδοσία τοῦ λαϊκοῦ φρονήματος. Ἐνῷ, σήμερα, εἶναι βέβαιον ὅτι ἡ πλειοψηφία τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ εἶναι δυσαρεστημένη καὶ ἀπογοητευμένη ἀπὸ τὴν κυβέρνηση τοῦ κ. Καραμανλῆ, ἡ κυβέρνησις αὐτὴ εἶναι δυνατὸν νὰ ἐνισχυθῆ μὲ τὸν διασκορπισμὸ καὶ τὴν κατάλη τῶν ψήφων τοῦ ἀντιπολιτευομένου λαοῦ ὑπὲρ κομμάτων διαμαρτυρίας» ἢ «στατιστικῆς», ὅπου δὲν θὰ πᾶνε ἁπλῶς χαμένες, ἀλλὰ θὰ ἐνισχύσουν τὴν Δεξιά. Αὐτὸ ἔχει συμβῆ πολλὲς φορὲς στὸ παρελθόν. Γι' αὐτὸ ἐμεῖς συνιστοῦμε στὸν λαὸ νὰ προσέξη καὶ νὰ ἐνισχύση μὲ τὴν ψῆφο του τὴν ΕΔΗΚ, ἡ ὁποία εἶναι κόμμα ἐξουσίας, ἡ ὁποία εὑρίσκεται περισσότερο ἀπὸ κάθε ἄλλο κόμμα πιὸ κοντὰ στὴν ἐξουσία, ὥστε νὰ γίνῃ ὁ ρυθμιστὴς κάθε αὐριανῆς λύσεως τοῦ κυβερνητικοῦ προβλήματος. Γιατί, ἂν ξεχνᾶμε, ὅτι οἱ ἐκλογὲς γίνονται γιὰ νὰ καθορίσῃ ὁ λαὸς τί λαοὺς κυβέρνηση θέλει.

Καὶ ἐρωτῶ: Ὁ ψηφοφόρος τοῦ Κ.Κ.Ε., πιστεύει ὅτι μὲ τὴν ψῆφο του θὰ φέρῃ κομμουνιστικὴ κυβέρνηση στὶς 21 Νοεμβρίου; Ὄχι, βέβαια. Τὸ ἴδιο καὶ ὁ ψηφοφόρος τῆς Σοσιαλιστικῆς Συμμαχίας. Καὶ μήπως μὲ τὴν ψῆφο του ὁ κομμουνιστὴς ἢ σοσιαλιστὴς πολίτης θὰ βγάλῃ βουλευτή; Στὸ 90 τοῖς ἑκατὸ τῶν περιπτώσεων, ὄχι. Ἀλλά, θὰ βγάλῃ τόν... Καραμανλῆ. Διότι, αὐτὸ ποὺ ΔΕΝ θέλει, αὐτὸ ψηφίζει στὴν οὐσία, μὲ τὸ νὰ μὴν ψηφίζῃ τὴν Ἕνωση Δημοκρατικοῦ Κέντρου, ἡ ὁποία διεκδικεῖ τὴν ΚΥΒΕΡΝΗΤΙΚΗ ΔΙΑΔΟΧΗ. Καὶ αὐτὴ ἡ κατάστασις εἶναι δεῖγμα πολιτικῆς συγχύσεως.

ΤΙ ΓΙΝΕΤΑΙ ΕΙΣ ΤΗΝ ΑΓΓΛΙΑ

Στὴν Ἀγγλία, ὅπου ὑπάρχουν περίπου 650 ἐκλογικὲς περιφέρειες, τὸ Κ.Κ., δὲν κατεβάζει παντοῦ ὑποψηφίους, ἀλλὰ σὲ ἐλάχιστες περιφέρειες ὅπου ἔχει εἰδικοὺς λόγους. Στὶς ἄλλες, οἱ ψηφοφόροι μένουν ἐλεύθεροι καὶ ψηφίζουν προοδευτικά. Ἐνῷ, μὲ τὸ νὰ κατεβαίνουν τὰ ἀριστερὰ κόμματα παντοῦ, παρασύρουν τοὺς ὀπαδούς των, χωρὶς νὰ τὸ καταλαβαίνουν, νὰ ψηφίσουν ἀντιδραστικά. Γι' αὐτὸ εἶπα ὅτι εἶναι ἀνάγκη νὰ ἀναλάβῃ ὁ ἴδιος ὁ λαὸς νὰ σπάσῃ αὐτὴν τὴν ἀκατανόητη μανία γιὰ στατιστικὴ καὶ νὰ διαθέσῃ τὴν ψῆφο του κατὰ θετικὸ τρόπο γιὰ τὴν λύση τοῦ κυβερνητικοῦ προβλήματος. Ζητοῦμε ἀπὸ τὸν λαὸ νὰ προσδιορίσῃ μὲ τὴν ψῆφο του τὸ εἶδος τῆς κυβερνήσεως ἀπὸ τὴς 21 Νοεμβρίου καὶ ἔπειτα.

ΕΡΩΤΗΣΙΣ: Λένει ὁ κ. Ἀνδρέας Παπανδρέου ὅτι ὑπάρχει κάποιο σχέδιο, ὅταν ἡ «Νέα δημοκρατία» χάσῃ τὴν πλειοψηφία, νὰ τὴν βοηθήσῃ πρὸς σχηματισμὸν κυβερνήσεως ἡ ΕΔΗΚ, γιὰ τὴν ὁποίαν μάλιστα προβλέπει ὅτι θὰ εἶναι «συρρίκνωμένη».

ΑΠΑΝΤΗΣΙΣ: Ἐν πρώτοις, αὐτὸ εἶναι εὐσεβὲς πόθος μιᾶς καμμίας ἀντικειμενικὴν βάσιν. Ἡ ἀλήθεια εἶναι ὅτι τὸ ΠΑ.ΣΟ.Κ., διαθέτει ἕναν ἀριθμὸ νεαρῶν ὀπαδῶν, οἱ ὁποῖοι ἔχουν ἐνθουσιασμό, ὄχι ὅμως καὶ ἐκλογικὰ βιβλιάρια. Οἱ κάλπες καὶ ὄχι οἱ θορυβώδεις ἐκδηλώσεις θὰ ἐκφράσουν τὴν ἐτυμηγορία τοῦ λαοῦ. Ὡς πρὸς τὸ ὀπίσθιον σχέδιο συνεργασίας ΕΔΗΚ—Νέας δημοκρατίας, εἶναι μέσα στὰ πλαίσια τῶν «μεθόδων» τῆς μαφίας περὶ τῶν ὁποίων ὡμίλησε ὁ κ. Γεώργιος Μαῦρος. Εἶναι συνολικὸν φαντικόν, ἄτιμον καὶ ἐδελευρόν!

Πῶς ὁ κ. Παπανδρέου προεξοφλεῖ ὅτι θὰ ὑπάρξῃ μετεκλογικὴ συνεργασία Μαύρου—Καραμανλῆ; Εἶναι ἐπίσης ψεῦδος, τὸ ὁποῖον τίθεται εἰς κυκλοφορίαν ἀπὸ τὸν ἀρχηγὸν τοῦ ΠΑΣΟΚ γιὰ νὰ βλάψῃ τὸ κόμμα τοῦ πατέρα του — ὅπως τόσες φορὲς ἔπραξε στὸ παρελθόν — ὅτι ἡ ΕΔΗΚ ἀκολούθησε πολιτικὴ παράλληλη μὲ τὴν κυβερνητικὴ καὶ δὲν ἔκαμε ἀντιπολίτευση. Ἡ ἀλήθεια εἶναι ὅτι ἡ ΕΔΗΚ, κράτησε ὅλο τὸ βάρος τῆς ἀντιπολιτεύσεως.

ΤΟ ΘΕΜΑ ΤΗΣ Ε.Ο.Κ. ΚΑΙ ΤΟ ΠΑ.ΣΟ.Κ.

Σὲ ἕνα καὶ μόνον θέμα ἡ ΕΔΗΚ, εὑρέθη σύμφωνη μὲ τὴν κυβέρνηση, εἰς τὸ θέμα τῆς ἐντάξεως τῆς Ἑλλάδος στὴν Εὐρωπαϊκὴ Οἰκονομικὴ Κοινότητα. Ἀλλὰ τὴν ἔνταξη στὴν ΕΟΚ, τὴν θέλουν καὶ τὰ ὅλλα κόμματα. Δὲν τὴν θέλουν οἱ Ἀμερικανοί, διότι θὰ ὁδηγήσῃ στὴν διαμόρφωση μιᾶς μεγάλης δυνάμεως, τῆς Εὐρώπης, ἀνεξάρτητης καὶ ἀπὸ τὰ δύο μπλόκ τῶν «ὑπερδυνάμεων». Δὲν τὴν θέλουν οὔτε οἱ Τοῦρκοι, διότι δὲν θέλουν δυνατὴ Ἑλλάδα, ὅπως ΘΑ ΓΙΝΗ, ὅταν ἐνταχθῆ πλήρως στὴν μεγάλη δημοκρατικὴ οἰκογένεια τῆς Εὐρώπης. Ἂν εἴμαστε καὶ ἐμεῖς ἀρνητικοί σὰν τὸ ΠΑ.ΣΟ.Κ., θὰ μποροῦσαμε νὰ ποῦμε ὅτι ὁ Ἀνδρέας Παπανδρέου συμπράττει μὲ τοὺς Ἀμερικανοὺς καὶ μὲ τοὺς Τούρκους. Ἀλλὰ ἐμεῖς δὲν λέμε τέτοιο πρᾶγμα.

Ἔπειτα, ὁ κ. Ἀνδρέας Παπανδρέου, δὲν ἔχει δικαίωμα νὰ μᾶς ἐπικρίνῃ ἐπειδὴ θέλουμε τὴν ΕΟΚ. Καὶ ὁ πατέρας του, ὁ ἀείμνηστος Γεώργιος Παπανδρέου. ὁ δικός μας πνευματικὸς πατέρας καὶ ἀρχηγός, τὴν ἤθελε. Καὶ ὁ ἴδιος ὁ Ἀνδρέας τὴν ἤθελε. Σήμερα δὲν τὴν θέλει. Γιὰ αὔριο, ὁ θεὸς ξέρει...

ΕΡΩΤΗΣΙΣ: Τί θέλετε νὰ πῆτε;

ΑΠΑΝΤΗΣΙΣ: Ὁ κ. Ἀνδρέας Παπανδρέου, μιλώντας στὴν Πάτρα, τὴν Κυριακὴ 9 Ὀκτωβρίου, εἶπε ἐπὶ λέξει: «Ἐλπίζουμε τονίσει πολλὲς φορὲς πὼς ἡ ἔνταξη στὴν ΕΟΚ, θὰ ὁδηγήσῃ στὸ ξεκλήρισμα τῆς ἑλληνικῆς ἀγροτιᾶς». Ὅμως, ὁ ἴδιος, μιλώντας στὶς 29 Ἰανουαρίου 1965 στὴ Βόννη, διεκήρυξε «Μία νέα οἰκονομικὴ πολιτικὴ διὰ τὴν Ἑλλάδα» (εἶναι ἀκριβῶς ὁ τίτλος τῆς ὁμιλίας του) καὶ ἐτόνισε: «Εἶναι δίκαιον νὰ ζητήσωμεν ἀπὸ τοὺς φίλους μας κατανόησιν εἰς τὴν προσπάθειάν μας νὰ καταστήσωμεν τὴν Ἑλλάδα ἰσότιμον μέλος τῆς Εὐρωπαϊκῆς Οἰκονομικῆς Κοινότητος, μίαν Ἑλλάδα ἡ ὁποία θὰ εὐημερῇ, θὰ εἶναι ἐλευθέρα καὶ δημοκρατική».

Τότε ὁ κ. Παπανδρέου ἐπίστευε στὴν ΕΟΚ, γιὰ τὴν εὐημερία τῆς Ἑλλάδος. Τώρα μάχεται κατά... τῆς εὐημερίας. Ἔκανε λάθος ὁ κ. καθηγητὴς ἢ κάνει λάθος ὁ κ. πολιτικός.

Ἀλλά, δυστυχῶς, ὁ κ. Παπανδρέου ἔχει ἀναθεωρήσει ὅλες τὶς παλαιότερες ἀπόψεις του, ἀπὸ τότε ποὺ ἀπεφάσισε νὰ διασπάσῃ τὸ κόμμα τοῦ πατέρα του, τὸ κόμμα ποὺ τὸν εἰσήγαγε στὴν πολιτικὴ κονίστρα.

ΕΡΩΤΗΣΙΣ: Δηλαδή; Πότε;

ΑΠΑΝΤΗΣΙΣ: Ἡ πρώτη διασπαστικὴ ἐνέργεια τοῦ κ. Ἀνδρέα χρονολογεῖται ἀπὸ τὴν ἐποχὴ ποὺ ὁ Γεώργιος Παπανδρέου ἐξοῦσε καὶ ἦταν ἀκόμη ἀρχηγὸς τῆς Ἑνώσεως Κέντρου. Μιλῶ γιὰ τὴν περίοδο 1966—1967.

Μετὰ τὴν ἀποστασία, γιὰ τὴν ὁποίαν σοβαρὲς εὐθῦνες βαροῦν, ὡς γενεσιουργὸν αἰτίαν της, τὸν κ. Ἀνδρέα, ὁ Γεώργιος Παπανδρέου ἀπεφάσισε, ὅπως ἐνθυμούμεθα ὅλοι, νὰ ὑποστηρίξῃ ὑπηρεσιακὴν κυβέρνησιν ὑπὸ τὸν κ. Ἰω. Παρασκευοπούλου γιὰ νὰ προπαρασκευάσῃ ἐκλογάς. Τότε ὁ κ. Ἀνδρέας ἐπέτυχε ὑπογραφὰς βουλευτῶν κατὰ τοῦ πατέρα του (!), διαμαρτυρόμενος μὲ τὴν ἀπόφασίν του νὰ δώσῃ τὸ κόμμα μας ψῆφον ἐμπιστοσύνης εἰς τὴν κυβέρνησιν Παρασκευοπούλου. Ἐζητήθη τότε ἡ ἀπὸ ἐμένα, ἀλλὰ ἀρνήθηκα. Εἶπα ἐπὶ λέξει: «Ὅπως ὁ Μητσοτάκης κατηγορήθη ὅτι διέσπασε τὸ κόμμα ὑπὲρ τῆς δεξιᾶς, ἐγὼ θὰ κατηγορηθοῦμε καὶ ἐμεῖς ὅτι διασποῦμε τὸ κόμμα ὑπὲρ τῆς ἀριστερᾶς, ἂν τὸ κάμωμε αὐτό. Ἐγὼ ΔΕΝ ὑπογράφω».

Ὑπέγραψαν ὅμως 40 βουλευταὶ τῆς Ἑνώσεως Κέντρου. Καὶ πιστεύω ὅτι τὸ ρῆγμα ἐκεῖνο, ἐν συνδυασμῷ μὲ ἄλλας ἐνεργείας τοῦ κ. Ἀνδρέα, μᾶς ὡδήγησαν εἰς τὴν δικτατορία τῆς 21ης Ἀπριλίου...

ΕΡΩΤΗΣΙΣ: Θέλετε νὰ πῆτε ὅτι ὁ Ἀνδρέας ἔφερε... τὰνκς;

ΕΛΕΓΕ Ο ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ...

ΑΠΑΝΤΗΣΙΣ: Ὄχι, βέβαια. Ἡ Χούντα εἶχε τὰ σχέδιά της καὶ ἀπὸ καιρὸ ἑτοιμαζόταν γιὰ τὴν κατάλυση τοῦ κοινοβουλευτισμοῦ. Ἀλλά, μέσα στὴν στρατηγική της, ἦταν νὰ ἀξιοποιῆ τὰ δικά μας σφάλματα. Καὶ ἀπὸ τῆς ἀπόψεως αὐτῆς, τὰ σφάλματα τοῦ Ἀνδρέα προσέφεραν στὴν Χούντα οὐσιαστικὴ βοήθεια. Δὲν τὰ λέγω ἐγὼ αὐτά. Τὰ εἶπε ὁ Γεώργιος Παπανδρέου. Εἶχα μαζί μὲ τὸν ἀθάνατο «Γέρο τῆς δημοκρατίας» μίαν ἀποκαλυπτικὴν συζήτησιν στὶς 10 Δεκεμβρίου 1967, λίγες ἡμέρες μετὰ τὴν ἀποπομπή του στὸ Καστρί...

ΕΡΩΤΗΣΙΣ: Κύριε Παπαγιαβῆ, τὴν ἐρχομένη Κυριακὴ ἔχουμε ἐκλογές. Σεῖς κάνετε ἐκλογικὸν ἀγώνα ἢ ἱστορικὴ διαπραγματευσή;

ΑΠΑΝΤΗΣΙΣ: Ἀκοῦστε. Ὁ ψηφοφόρος δὲν μπορεῖ νὰ ἀναθέσῃ σωστὰ τὴν ἱερὰν ψῆφον του, ἂν δὲν εἶναι τελείως ἐνημέρος. Ἴσως εἶναι σφάλμα μας, ὅτι δὲν μιλήσαμε ἐνωρίτερα γι' αὐτὰ τὰ πράγματα. Καὶ μᾶλλον εἶναι σφάλμα μας. Ἔπρεπε νὰ εἴχαμε πῆ εἰς τὸν λαό, βάσει ἀκλονήτων στοιχείων, ὅτι ὁ κ. Ἀνδρέας Παπανδρέου μόνον μὲ τὸ ἐπώνυμον θυμίζει τὸν ἀείμνηστον ἀρχηγόν μας καὶ πατέρα του. Δὲν ἔχει καμμίαν ἄλλην σχέσιν μὲ ἐκεῖνον, τοῦ ὁποίου ἔχει ἐγκαταλείψει τὴν ἰδεολογίαν. Δυστυχῶς, τὸ ἐπίθετον αὐτὸ ἔρριξε τὸ βάρος του στὶς κάλπες τοῦ 1974 καὶ ἔφερε τὸ γνωστὸν ἀποτέλεσμα, ἰδίως εἰς τὸν νομὸν Ἀχαΐας. Εἶναι βέβαιον ὅτι ἐὰν παρουσίαζε τὸ σοσιαλιστικό του πρόγραμμα ὡς Ἀνδρέας Παπαγεωργίου ἢ Παπαδημητρίου ἢ Παπαντωνίου κ.λ.π., δὲν θὰ ἔφερνε τὸ ἴδιο ἀποτέλεσμα. Ἔγινε ἐκμετάλλευσις, γιὰ νὰ μὴν πῶ ἄλλη λέξη, τοῦ ἐπιθέτου. Τὸν εἶδαν σὰν «γιὸ τοῦ Γέρου». Ἔστω καὶ ἀργά, ἡ ἀλήθεια πρέπει νὰ λεχθῆ. Διότι ἔκαμε μεγάλο κακὸ στὴν δημοκρατικὴ προοδευτικὴ παράταξη καὶ πρέπει νὰ περιορισθῆ κατὰ τὸ δυνατόν. Ἡ τακτική του ὑπηρετεῖ τὴν δεξιά! Αὐτὴ εἶναι ἡ πραγματικότης καὶ καμμία ἄλλη.

Εἶναι πασίγνωστον ὅτι τὸν κ. Ἀνδρέα Παπανδρέου, καθηγητὴν στὴν Ἀμερική, ὅπου εἶχε καταφύγει, μετὰ τὴν σύλληψή

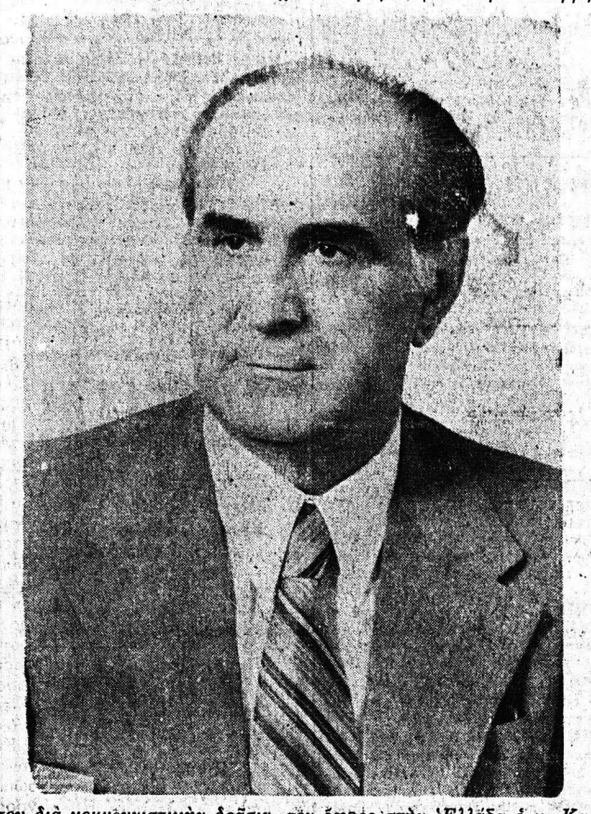

του διὰ κομμουνιστικὴν δρᾶσιν, τὸν ἔφερε στὴν Ἑλλάδα ὁ κ. Καραμανλῆς. Ἂν τώρα τοῦ ξεπληρώνη τὴν ὑποχρέωση, δὲν ξέρω. Ἐνσυνειδήτως ἢ ὄχι, ὁπωσδήποτε, ἡ διάσπασις τοῦ Κέντρου, ἔργον τοῦ Ἀνδρέα Παπανδρέου, εἶναι δῶρον πρὸς τὴν Δεξιά.

ΕΡΩΤΗΣΙΣ: Κύριε Παπαγιαβῆ, ὡμίλησε καὶ ὁ κ. Μαῦρος περὶ διασπάσεως τοῦ Κέντρου, ἀπὸ τὸν Ἀνδρέα, ὅπως καὶ σεῖς τώρα. Ἀλλὰ ὁ κ. Παπανδρέου ἀπήντησε ὅτι δὲν διέσπασε τὸ Κέντρον, γιατὶ δὲν ἀνήκει στὸ Κέντρον. Εἶπε δὲ ὅτι εἶναι σοσιαλιστής, Μαρξιστής. Τί λέτε λοιπόν;

Ο ΑΝΔΡΕΑΣ ΚΑΙ Η ΕΝΩΣΙΣ ΚΕΝΤΡΟΥ

ΑΠΑΝΤΗΣΙΣ: Ὁ κ. Παπανδρέου θέλει νὰ λογοπαικτῆ. Τώρα λέγει ὅτι δὲν εἶναι δημοκράτης τοῦ Κέντρου. Ἀλλὰ ἦταν δημοκράτης τοῦ Κέντρου ἀπὸ τὸ 1964 μέχρι τοῦ 1974 ἢ ἔτσι ἔλεγε. Εἶναι γνωστὸν ὅτι ἐλθὼν εἰς τὴν Ἑλλάδα καὶ τοποθετηθεὶς ἀπὸ τὸν κ. Καραμανλῆ, εἰς πλουσιοπάροχον θέσιν οἰκονομικῶν μελετῶν, δὲν ἐσυγκινήθηκε ὅταν ὁ πατέρας του καὶ τὸ κόμμα μας ἔκαμε τὸν ἀγῶνα τῶν ἐκλογῶν τοῦ 1961 καὶ ἔμεινε στὴν θέσιν του. Ἐπίσης δὲν ἄκουσε τίποτε γιὰ τὸν ἐπακολουθήσαντα «ἀνένδοτο ἀγῶνα» κατὰ τῆς «βίας καὶ νοθείας» σ' ἐκεῖνες τὶς ἐκλογές. Οὔτε καὶ ὅταν ἐπροκηρύχθησαν οἱ ἐκλογὲς τοῦ 1963, πάλι δὲν ἐκουνήθηκε ἀπὸ τὴν πολυθρόνα του. Καὶ μόνον ὅταν ὁ Γεώργιος Παπανδρέου ἔγινε πρωθυπουργὸς καὶ προεκηρύχθησαν αἱ ἐκλογαὶ τοῦ Φεβρουαρίου 1964, ὅταν δηλ. ἀνοιξαν διάπλατα οἱ πῦλες γιὰ τὴν ἱκανοποίηση τῶν φιλοδοξιῶν του, ἄνοιξαν δὲ μὲ τοὺς ἀγῶνες τοῦ λαοῦ, τούτου ἀπόντος, ὅπως ἦταν ἀπών καὶ στὸν πόλεμο τοῦ '40 καὶ στὴν ἀντίσταση τῆς κατοχῆς, τότε μόνον μπῆκε στὴν πολιτικὴ καὶ ἐξελέγη ὡς βουλευτὴς Ἀχαΐας τῆς Ἑνώσεως Κέντρου. Δὲν μᾶς εἶπε τότε πὼς ἦταν Μαρξιστής. Καὶ μέσα στὸ κόμμα ἐργάσθηκε γιὰ νὰ τὸ διασπάσῃ. Ἂν ἡ κατὰ τὸ 1974 ἀποχώρησί του ἀπὸ τὸ κόμμα καὶ ἡ ἐγκατάλειψις τῆς ἰδεολογίας του δὲν εἶναι διάσπασις, τότε εἶναι ἀποστασία. Ἀλλά, τί δίκαιον ἔχουν οἱ λέξεις; Τὸ οὐσιαστικὸ γεγονὸς εἶναι ὅτι ἀποδυνάμωσε τὴν Ἕνωσιν Κέντρου ἐπ' ὠφελείᾳ τῆς Δεξιᾶς.

Ὑπάρχει κανεὶς ποὺ ν' ἀμφιβάλλῃ ὅτι ἂν δὲν εἶχε φύγει ὁ κ. Ἀνδρέας Παπανδρέου ἀπὸ τὸ κόμμα ποὺ τὸν εἰσήγαγε στὴν πολιτική, τὸ κόμμα τοῦ πατέρα του, σήμερα θὰ ἐβαδίζαμε ἀκμαιότερα πρὸς τὴν ἐξουσία, γιὰ μιὰ Ἑλλάδα ἐλεύθερη, δημοκρατικὴ καὶ ἑνωτική, ὅπως τὴν ἔβλεπε τὸ 1965 ὁ κ. Ἀνδρέας;

ΕΡΩΤΗΣΙΣ: Ἀλλά, σᾶς εἶπε ὁ κ. Παπανδρέου ὅτι ἔχει δικό του πρόγραμμα, πρόγραμμα σοσιαλιστικό. Γί' αὐτὸ ἔκαμε καὶ τὸ δικό του κόμμα.

ΑΠΑΝΤΗΣΙΣ: Καὶ αὐτὸ εἶναι μία προσφορά του στὴ Δεξιά. Τὸ σοσιαλιστικὸ πρόγραμμα τοῦ κ. Παπανδρέου, εἶναι ἀνεφάρμοστο γιὰ τὴν σημερινὴ καὶ τὴν αὐριανὴ Ἑλλάδα, ἀφοῦ καὶ αὐτοὶ οἱ κομμουνισταὶ τὸ ἐχαρακτήρισαν ἐξτρεμιστικό. Στὸν σοσιαλισμὸ καὶ τὴν πρόοδο δὲν μποροῦμε νὰ βαδίσουμε μὲ ἅλματα ἐπικίνδυνα. Θὰ πᾶμε κατὰ στάδια. Ἡ Ἕνωση Δημοκρατικοῦ Κέντρου ἐγγυᾶται τὴν ΑΛΛΑΓΗ ΜΕ ΣΙΓΟΥΡΙΑ, ἐνῶ τὸ ΠΑΣΟΚ, μὲ τὸ νὰ ἔχει στόχο νὰ ἀποσύρῃ μᾶζες ἀπὸ τὸ Κέντρον, δυσκολεύει τὸν ἀνῶνα του καὶ τὴν πορεία του στὴν ἐξουσία, ἄρα βοηθάει τὴν Δεξιά.

Δὲν εἴμαστε κατὰ τῆς προόδου. Ὁ Μέγας Ἐλευθέριος Βενιζέλος ἔλεγε τὸ 1911 ὅτι εἶναι ὑπὲρ τῶν βαθμιαίων ριζοσπαστικῶν κοινωνικῶν ἐξελίξεων, διότι τὸ καθεστὼς οὔτε ἔπρεπε νὰ μείνῃ «ἀκίνητοῦν», οὔτε καὶ νὰ «κρημνισθῆ εἰς ἐρείπια» ἐκ τῶν ἀποτόμων ἀλλαγῶν. Ἔκαμε μεγάλες μεταρρυθμίσεις, τὶς ὁποῖες ἐσυνέχισε ὁ Γεώργιος Παπανδρέου, μὲ σειρὰ ἐθνικοποιήσεων. ΑΛΛΑΓΗ ΜΕ ΣΙΓΟΥΡΙΑ, αὐτὸ εἶναι τὸ δικό μας σύνθημα καὶ εἶναι ἕνα πρόγραμμα ποὺ μποροῦμε νὰ ἀρχισουμε εὐθὺς ἀμέσως μετὰ τὸν σχηματισμὸ κυβερνήσεως νὰ τὸ πραγματοποιοῦμε, ἐνῷ τὸν σοσιαλισμὸ τοῦ κ. Ἀνδρέα Παπανδρέου θὰ τὸν περιμένουν ἀκόμα τὰ ἐγγόνια μας. Αὐτὴ εἶναι ἡ διαφορά μας.

ΕΡΩΤΗΣΙΣ: Νομίζω ἀπομακρυνθήκαμε ἀπο τὸ θέμα ποὺ εἴχατε ἀνακινήσει, σχετικὰ μὲ τὴν συζήτησή σας μὲ τὸν Γεώργιο Παπανδρέου στὸ Καστρί.

«ΕΑΝ ΜΕ ΗΚΟΥΕΝ Ο ΑΝΔΡΕΑΣ...»

ΑΠΑΝΤΗΣΙΣ: Μάλιστα. Ἦταν, ὅπως εἶπα, στὶς 10 Δεκεμβρίου 1967. Πιστεύω ὅτι τὰ λόγια τοῦ «Γέρου» πρέπει νὰ τυπωθοῦν, γιὰ πρώτη φορά, καὶ νὰ παραδοθοῦν στὴν Ἱστορία. Ὁ «Γέρος» ἦταν αἰσιόδοξος, ἐπειδὴ ἐπερίμενε τὸ κίνημα τοῦ βασιλέως, μὲ τὸν ὁποῖον εἶχαν συναντηθεῖ κρυφά, τὰ εἶχαν εἰπῆ καὶ συμφωνήσει. Ἡ παλαιὰ ἀντίθεσις εἶχεν ἐξομαλυνθῆ, μὲ τὴν συνδρομὴ καὶ τοῦ κ. Παναγιώτη Κανελλόπουλου.

«Γιώργη—μοῦ λέγει ὁ ἀείμνηστος Πρόεδρος — φαίνεται, πὼς ἡ μπόρα γιὰ τὸν τόπο μας θὰ περάσῃ σύντομα. Μπορεῖ καὶ ἐντὸς τῆς ἑβδομάδος ν' ἀνατραπῆ ἡ Χούντα καὶ θὰ ἔχωμεν κυβέρνησιν ὑπὸ τὴν προεδρίαν μου, μὲ ἀντιπρόεδρον τὸν κ. Κανελλόπουλον. Θὰ κινηθῆ ὁ Βασιλεύς. Ἔχομεν ἤδη πλήρη συνεννόησιν».

Καὶ ὁ Γεώργιος Παπανδρέου, ἀνασκοπῶν τὸ παρελθόν, προσέθεσε:».

«Δὲν θὰ εἴχομεν φθάσει εἰς τὴν 21ην Ἀπριλίου ΕΑΝ ΜΕ ΗΚΟΥΕΝ Ο ΑΝΔΡΕΑΣ. Ἀλλά, δυστυχῶς, ἐξωθοῦσε τὰ πράγματα...».

Παρετήρησα τότε εἰς τὸν ἀείμνηστον Πρόεδρον ὅτι ἐκτὸς ἀπὸ τὴν Χούντα τῶν συνταγματαρχῶν, ὑπῆρχε καὶ ἡ Χούντα τῶν στρατηγῶν, οἱ ὁποῖοι ἔκαναν «ἀγῶνα δρόμου», ποιὸς πρῶτος νὰ κηρύξῃ δικτατορίαν.

Ὁ Πρόεδρος δὲν συνεφώνησε. «Οἱ στρατηγοί—μοῦ εἶπε—δὲν θὰ ἐκινοῦντο ποτέ αὐτοβούλως. Θὰ ἐρωτοῦσαν τὸν Βασιλέα. Καὶ ὁ Βασιλεὺς δὲν θὰ ἄναβε ποτέ τὸ «πράσινο φῶς», διότι εἴχομεν ἀποκαταστήσει, μὲ τὴν συμφωνίαν μας μετὰ τοῦ κ. Παναγιώτη Κανελλοπούλου, τὰς σχέσεις μας. Τίποτε δὲν θὰ συνέβαινε, ἂν ὁ Ἀνδρέας δὲν ἠκολούθει τὴν ἔξαλλον πολιτικήν του ἡ ὁποία ἐξυπηρέτησε τὰ σχέδια τῶν συνταγματαρχῶν. Δυστυχῶς...».

Καὶ ὁ Γεώργιος Παπανδρέου, οἰονεὶ ἀνασκοπῶν ὅλην τὴν πολιτείαν τοῦ γιοῦ του, μοῦ εἶπεν αὐτολεξεί:

«Μᾶς ἔφαγαν: ὁ Ἀνδρέας, οἱ σαράντα καὶ τὰ τρία καταραμένα ξενοδοχεῖα».

Οἱ «σαράντα» ἦσαν οἱ βουλευταί, τοὺς ὁποίους εἶχε συσπειρώσει περὶ ἑαυτὸν ὁ κ. Ἀνδρέας Παπανδρέου, διασπάσας τὴν Ἕνωσιν Κέντρου ἀπὸ τοῦ 1966. Τὰ δὲ «τρία ξενοδοχεῖα» ὑπονοοῦσαν τοὺς ἐμπρηστικοὺς λόγους τοῦ κ. Ἀνδρέα Παπανδρέου εἰς τὰ ξενοδοχεῖα «Κίνγκ Τζώρτζ», «Ἀμπασαντέρ» καὶ «Χίλτον», πρὸ τῆς 21ης Ἀπριλίου, λόγους, οἱ ὁποῖοι προεκάλεσαν ἀνάφλεξιν εἰς τὴν πολιτικὴν ἀτμόσφαιραν, αὐτὸ ποὺ ἤθελεν ἡ Χούντα, γιὰ νὰ ἔχῃ προσχήματα...

Νὰ γιατὶ ἡ τότε πολιτεία τοῦ κ. Ἀνδρέα Παπανδρέου ἦταν γιὰ τὸ Δημοκρατικὸν Κέντρον ἀρνητική, ὅπως εἶναι καὶ τώρα μὲ τὸ διασπαστικὸ σύνθημά του περὶ ταυτότητος τῆς ΕΔΗΚ μὲ τὴ «Νέα δημοκρατία».

ΕΡΩΤΗΣΙΣ: Γιατί διασπαστικό;

«ΤΙ ΠΛΑΣΤΗΡΑΣ, ΤΙ ΠΑΠΑΓΟΣ»

*ΑΠΑΝΤΗΣΙΣ: Ἁπλούστατα, διότι τὸ σύνθημα τοῦ Ἀνδρέα Παπανδρέου «Τί Μαῦρος, τί Καραμανλῆς», ἐνθυμίζει τὸ παλαιότερον κομμουνιστικὸν σύνθημα «Τί Πλαστήρας, τί Παπάγος». Τὸ 1952 τὰ ἀριστερώτερα τοῦ στρατηγοῦ Πλαστήρα κόμματα, μὲ τὸ σύνθημα αὐτὸ ἐμπλόκαραν μᾶζες ψηφοφόρων σὲ κόμματα «διαμαρτυρίας», ἀχρήστευσαν τὶς ψήφους των γιὰ τὴν Ἀλλαγὴ καὶ τελικὰ ἔφεραν τὸν Παπάγο στὴν ἐξουσία, μὲ ὅλα τὰ παρεπόμενα. Ἐπὶ παραδείγματι, χωρὶς τὸν Παπάγο δὲν θὰ εἶχε τεθῆ, ὅπως ἐτέθη, τὸ Κυπριακὸν ζήτημα καὶ σήμερα θὰ εἴχαμε μιὰ Κύπρο Ἑλληνική, ἐλεύθερη, δημοκρατικὴ καὶ εὐτυχισμένη. Σὲ τελευταία ἀνάλυση, ἐκεῖνοι ποὺ ἐβοήθησαν θετικὰ ἢ ἀρνητικὰ ν' ἀνέβῃ στὴν ἐξουσία ὁ Παπάγος